

національної школи, розвитком цілісної системи безперервної освіти, яка зорієнтована на формування творчої, гармонійної, вільної особистості/3/.

Вагому роль у забезпеченні профільного навчання набувають угоди з вищими навчальними закладами м. Києва: Академією державної податкової служби, Національним університетом будівництва та архітектури, Національним університетом харчових технологій, Міжнародним інститутом ринкових відносин та підприємництва, Українським фінансово-економічним інститутом тощо.

Аналіз діяльності закладів освіти м. Києва свідчить про те, що для забезпечення ефективного профільного навчання доцільно використовувати наступні методи: самостійне вивчення основної і додаткової літератури, а також інших джерел інформації; оглядові й настановчі лекції; лабораторні та лабораторно-практичні роботи; семінари, співбесіди, колоквиуми, диспути, творчі зустрічі; інформаційна підтримка самоосвіти за допомогою навчальних кінофільмів, електронних текстів, Інтернет; проведення творчих конкурсів, публічних захистів проєктів, евристичних контрольних робіт; використання рейтингових оцінок успішності профільного навчання.

Отже, особливості роботи вчителя в умовах профільного навчання має стати перенесення центру ваги з навчання на учіння, на самостійне переосмислення і засвоєння інформації, відпрацювання вмінь і навичок. Методи навчання повинні базуватися на діяльнісній основі, що сприяє формуванню в учнів основ рефлексивного, діалектичного мислення.

Ефективність профільного навчання підвищується рівнем самостійної роботи, яка є підґрунтям підготовки учнів до самоосвіти, формування творчої особистості. Головне, щоб самостійна робота була безперервною, багатогранною, індивідуальною, щоб учень мав право вибору й можливість виконувати її в індивідуальному темпі. При такому підході до організації навчального процесу вчитель виступає не стільки в ролі організатора самостійної роботи учнів, скільки її консультантом.

Практика роботи багатьох загальноосвітніх шкіл м. Києва показує, що великі можливості для розвитку індивідуально-особистісних якостей школяра надає використання елементів відкритого навчання, яке не обмежується регламентованими рамками, а доповнюється та модифікується школою, вчителем, учнем. Навчаючись, учні можуть діяти спільно, вільно планувати свою навчальну діяльність, оптимально поєднувати індивідуальну, парну, групову та колективну форми навчання.

Ураховуючи вищезазначене, структура дидактичного процесу в технології профільного навчання складається із трьох взаємопов'язаних компонентів: мотивація, власне пізнавальна діяльність й управлінська діяльність учителя. При впровадженні в навчальний процес загальноосвітньої школи технології профільного навчання учень одержує право й можливість вивчати кожен предмет на обраному рівні: базовому (рівень стандарту чи академічний), профільному чи поглибленому, в індивідуальному темпі працювати з літературними джерелами, прийоми ж організації самостійної індивідуальної та групової роботи приводяться в систему.

Таким чином, у технології профільного навчання відбувається перебудова навчання як нормативно побудованого процесу до навчання як індивідуальної діяльності школяра, її корекції та підтримки. Завдання вчителя при такому підході полягає не в плануванні загальної, єдиної й обов'язкової для всіх лінії психологічного розвитку, а в допомозі кожному учневі вдосконалити свій досвід, свої здібності, розвиватися як особистості.

Без сумніву, спільна діяльність загальноосвітніх навчальних закладів міста і вищих навчальних закладів дає можливість повноцінно запроваджувати профільність освіти, сприяє створенню системи наступності та інтеграції середнього і вищого рівнів освіти.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Концепція профільного навчання в старшій школі // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2003. - №24. – С. 3-15.
2. Шиян Н.І. Профільна диференціація навчання // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка. – Серія: «Педагогічні науки» - Випуск 5/6 (26-27). – Полтава, 2002. – С. 148-154.
3. Чугаєвський В.Г. Соціалізація учнівської молоді в умовах профільного навчання // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. – Вип. 6: Збірник наукових праць. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. – С.65-72.

УДК 338.48

Чернихівська А.В.

ЕКОЛОГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В МІЖГІРСЬКОМУ РАЙОНІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Особенное внимание в Украине приобретают актуальности охрана окружающей среды, обеспечения экологической безопасности, повышения социально-экономического развития природоохранных территорий, развитие туризма, создания конкурентоспособного экотуристического продукта. Одним из перспективных направлений развития Закарпатской области может стать расширение экологической рекреационной индустрии.

Екологічними пріоритетами в Україні, що надають можливості для відпочинку та оздоровлення наділена Закарпатська область: великі запаси лікувальних мінеральних вод, лісових рекреаційних ресурсів, цінних пам'яток історії і культури та вигідне геополітичне розташування.

Гори Карпати займають 70 % території області, значна частина цієї площі 12 % – це територія заповідного фонду. У Закарпатті є три великі заповідні об'єкти: Карпатський біосферний заповідник, Національний природний парк «Синевир» та Ужанський національний природний парк, який є частиною єдиного в світі трilaterального заповідника, що розташований на території трьох держав: України, Словаччини та Польщі. Вищезазначені території мають великі можливості для розвитку багатьох видів туризму, особливо екологічного [4].

Щороку кількість туристів, що приїжджають до Закарпаття, зростає не менш як на 50%. Кожен рік вводиться 7-12 нових туристичних об'єктів, створюються потужні туристичні комплекси в Міжгірському, Воловецькому, Рахівському, Мукачівському, Свалявському та інших районах.

Нині на Закарпатті діють близько 320 санаторно-курортних, туристично-рекреаційних та готельних закладів здатних одночасно прийняти близько 25 тисяч осіб [3].

Міжгірщина має значні екологічні пріоритети для відпочинку та туристично-рекреаційний потенціал – це мальовничі краєвиди, висока ступінь ландшафтної різноманітності, цілюще повітря, сприятливий клімат, унікальні джерела мінеральних вод. Район відноситься до найбільш екологічно чистих куточків України. Близько половини території належить до природно-заповідного фонду України: НПП «Синевир», 2 заказники місцевого та один державного значення, і 25 пам'яток природи. Крім того у районі відсутні екологічно-небезпечні підприємства. Туристи мають можливість покуштувати страви домашнього приготування національної кухні з екологічно чистих продуктів, ознайомитись з народними традиціями, ремеслами та побутом горян.

Санаторно-курортний комплекс базується на цілющих джерелах мінеральних вод. У районі досліджено біля 40 джерел. Найбільш відомі джерела Соймівське, Вучківське, Келечинське, Колочавське, Верхньобистрянське. Запас води та її мінералізація дозволяє на базі джерел створювати санаторно-курортні комплекси з лікуванням захворювань травної, нервової, серцево-судинної систем та опорно-рухового апарату [4].

У районі розвинені такі види туризму: пішохідний, кінний, водний, велосипедний, автомобільний; розроблені екологічно-пізнавальні маршрути на яких оформлені екологічні стежки та історико-етнографічні з відвідуванням музеїв, пам'яток архітектури і культури.

На сучасному етапі виник попит на екологічний туризм, особливістю якого є збереження чудової самотньої природи, вивчення процесів, які відбуваються навколо людини в природі, захист природно-заповідного фонду у поєднанні з пішохідним, кінним, водним, вело- та іншими видами туризму, підвищення екокультури туристів [2].

Природно-заповідні території, де збереглася унікальна природа приваблюють туристів і одним із них є національний природний парк «Синевир». Для збереження цього чарівного творіння природи у 1974 році було організовано ландшафтний заказник державного значення «Синевирське озеро», а у 1989 році створено НПП «Синевир», який взяв під охорону інші цінні природні об'єкти верхів'я Терелянської долини Міжгірського району Закарпатської області: болота Глуханя і Замшатка, Дике озеро... На території парку зростає 1726 видів рослин, 53 види флори занесені до Червоної книги України [5].

Національний природний парк «Синевир» є природоохоронною, рекреаційною, культурно-освітньою, науково-дослідною установою загальнодержавного значення, що створена з метою збереження, відтворення і ефективного використання природних комплексів та об'єктів, які мають особливу природоохоронну, оздоровчу, історико-культурну, наукову, освітню та естетичну цінність.

Особливим завданням для НПП «Синевир», як природоохоронної структури, стало збереження цінних природних та історико-культурних комплексів і об'єктів; створення умов для організованого туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності у природних умовах з дотриманням режиму охорони природних комплексів та їх змін в умовах рекреаційного використання; розробка наукових рекомендацій з питань охорони навколишнього середовища та бережного використання природних ресурсів; екологічна, освітньо-виховна робота тощо.

Невпинний інтерес туристів до національного природного парку «Синевир» спонукає установу активно дбати про розвиток туристичної галузі, яка є пріоритетом цього регіону. Вже зараз тут є всі умови для різнопланового відпочинку. Ряд готелів готові задовольнити потреби мандрівників, а хто надає перевагу зеленому туризму, легко може знайти садибу і зупинитися в ній за помірну плату. Набуває обертів активний туризм, зокрема велосипедний, кінний, лижний.

На території національного парку розроблені та успішно функціонують: 3 екологічні стежки («Гребля – Озірце», «Колочава», «Синевирське озеро»), 2 науково-пізнавальні стежки («Кичера», «Березовець»), 6 туристичних маршрутів («Синевирський перевал – г. Кам'янка – Синевирське озеро», «Остріки – Гребля», «Лінія Арпада», «Колочава – г. Стримба», «Остріки – г. Гребінь», «Болото Глуханя – г. Косий Верх») [5].

Екологічна просвіта – один з пріоритетів НПП «Синевир», адже вона вважається важливою ланкою становлення гармонійного суспільства. За порівняно короткий час національний парк став центром організації екологічної освіти та виховання, цілеспрямованого впливу на світогляд, поведінку, діяльність населення у напрямку формування екологічної свідомості [5]. Робота парку в цій галузі позитивно оцінювалась на колегіях Міністерства екології та природних ресурсів України.

Сучасний етап розвитку суспільства ставить перед людством нові виклики та надає можливості для їх розв'язання. Важливим завданням для формування екологічної свідомості, культури, еколого-освітньої діяльності та розвитку туризму залишається налагодження та підтримка партнерських зв'язків з громадськістю, що дозволить сформувати екологічні пріоритети з урахування місцевих особливостей природних середовищ самоврядних територій і дасть змогу не тільки зберегти довкілля, а й створити підґрунтя для інвестицій [1].

Яскравим прикладом може стати співпраця НПП «Синевир» та НПУ імені М.П. Драгоманова, зокрема кафедри туризму та студентів спеціальності «Туризм», які проходять практику на базі науково-дослідної лабораторії «Синевир» у Міжгірському районі.

Основне направлення і розвиток саме екологічної культури потрібно формувати у молоді, організовувати та проводити масові еколого-освітні заходи, систематизувати роботу з учнями середніх шкіл.

За участі викладацького складу і студентів НПП «Синевир» буде мати можливість: розширити діяльність у напрямку екологічної просвіти населення, організовувати інформаційні форуми; посилити участь у наукових конференціях, семінарах, фестивалях, виставках та інших заходах еколого-освітнього, природоохоронного й туристського спрямування, залучати всіх бажаючих до співпраці у видання еколого-освітнього часопису «Синій Вир».

Проблеми екології продовжують загострюватись, вони стають відчутні для кожного з нас. Дуже важливим фактором розвитку еколого-освітньої діяльності та рекреації є досконалий маркетинг, тобто організація місцевих, регіональних і міжнародних семінарів, конференцій, розроблення рекламної відеопродукції. Потрібно також розширити систему інформування щодо туристичних можливостей Закарпаття через ЗМІ, збільшувати кількість якісних і професійних тематичних Інтернет-сайтів, розвивати інформаційно-рекламну та виставкову діяльність, організовувати міжнародні і регіональні туристичні салони, ярмарки.

Виходячи з вищезазначеного, необхідно відмітити, що з економічної точки зору туризм у Закарпатті є повністю конкурентоздатною галуззю, яку і надалі необхідно розвивати, залучати інвестиції, та звертати увагу державних органів щодо її підтримки. Необхідно наголосити на перспективах розвитку тематичних видів туризму Закарпаття, зокрема, екологічного туризму, що являється могутнім потенціалом розвитку сільських територій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Стратегія розвитку екологічного туризму та еколого-освітньої діяльності на території Закарпатської області // http://www.carpathia.gov.ua/data/upload/catalog/main/ua/776/83_dod_2007.htm
2. Крайняк І.І. Розвиток екотуристичної діяльності в Закарпатті // Науковий вісник УжНУ. Серія Економіка. – Ужгород, 2005. – №17. – С.192.
3. Ядловський Я. Чого нам чекати від літнього туристичного сезону? // Новини Закарпаття. – 2009. – №47-48 (30 квітня).
4. www.mizgir.com.ua
5. www.synevir.karpat.org

УДК 004.8(091)

Черемісіна Л. О.

ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД РОЗВИТКУ СИСТЕМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Представлено исторический путь развития систем искусственного интеллекта. Показаны трансформации их теоретических основ.

Мета роботи - здійснити історико-науковий аналіз процесу становлення систем СШІ, встановити закономірності їх розвитку.

Методологічною основою досліджень обрано історико-науковий, діалектико-логічний, бібліографічний, проблемно-хронологічний методи.

Результати дослідження. Системи та засоби штучного інтелекту - галузь науки, яка займається теоретичними дослідженнями, розробленням і застосуванням алгоритмічних та програмно-апаратних систем і комплексів з елементами штучного інтелекту та моделюванням інтелектуальної діяльності людини. Фактично, ідея створення штучної подоби людського розуму для розв'язання складних задач і моделювання розумової здатності розглядалася ще давньогрецькими філософами [13]. Однак, вперше її раціонально сформулював Р. Луллій, який у XIV ст. намагався створити машину для розв'язування задач на основі загальної класифікації понять [12]. У XVIII ст. Г.Лейбніц і Р.Декарт незалежно один від одного розвинули цю ідею, запропонувавши універсальні мови класифікації всіх наук. Вони лягли в основу перших теоретичних розробок у галузі створення штучного інтелекту.

Для того, щоб відповісти на запитання, яку машину вважати «мислячою», Ф. Т'юрінг запропонував використовувати наступний тест: «випробувач через посередника спілкується з невидимим для нього співрозмовником-ками - людиною або машиною. «Інтелектуальною», на думку Ф. Т'юрінга, могла вважатися та машина, яку випробувач у процесі спілкування не зміг відрізнити від людини» [14].

Розвиток штучного інтелекту як наукового напрямку став можливим тільки після створення електронних обчислювальних машин. Це відбулося в 40-х рр. XX ст. У цей же час Н.Вінер започаткував основи нової науки, яка отримала назву «кібернетика» [4, 11].

Першою роботою по системах штучного інтелекту (СШІ), що користується на сьогодні загальним визнанням, вважається наукова праця Уоррена Мак-Каллока і Уолтера Піттса [2]. Вона базувалась на знаннях основ фізіології і призначення нейронів у людському мозку, формальному аналізі логіки висловлень, а також теорії обчислень Ф. Т'юрінга.

У подальшому Мак-Каллок і Уолтер Піттс запропонували модель, що складалася зі штучних нейронів, у яких кожен характеризувався тим, що перебував у «включеному» або «виключеному» стані, а перехід у «включений» стан відбувався згідно зі стимуляцією достатньої кількості сусідніх нейронів [10]. Стан нейрона розглядався як «фактично еквівалентний висловленню, у якому пропонується адекватна кількість стимулів». Роботи цих учених довели, що будь-яка функція може бути обчислена за допомогою деякої мережі із з'єднаних нейронів і що всі логічні зв'язки («І», «АБО», «НІ» і т.д.) можуть бути реалізовані за допомогою простих мережних структур.

У 1954 р. у Московському державному університеті під керівництвом професора А.А.Ляпунова розпочав свою роботу семінар «Автомати і мислення». На семінарі виступали найвідоміші фізіологи, лінгвісти, психологи, математики. Вважається, що саме в той час народився штучний інтелект у колишньому СРСР. Як і закордоном, виділилися напрямки нейрокібернетики і кібернетики «чорної скрині».

Розвиток сучасних систем штучного інтелекту розпочався з 50-х років XX століття. Цьому сприяла програма, розроблена А.Ньюеллом і призначена для доведення теорем у численні під назвою «Логік-Теоретик». Деякі автори називають цю систему експертною. Ця робота поклала початок першого етапу досліджень у галузі штучного інтелекту, пов'язаного з розробкою програм, які розв'язують задачі на основі використання різноманітних евристичних методів. Цей етап обумовив появу і розповсюдження терміну «штучний інтелект».

Термін «штучний інтелект» (англ. - artificial intelligence) було запропоновано в 1956 р. на семінарі з аналогічною назвою в Стенфордському університеті (США) [1, 3]. Семінар був присвячений розробці логічних, а не обчислювальних задач.

У 1963 - 1970 рр. до розв'язання задач, що стосувалися СШІ, стали підключати методи математичної логіки і резолюції, що дозволили автоматично доводити теореми при наявності набору вихідних аксіом [8].